

Міжнародны конкурс педагогаў у “Артэку”

3 гісторыі. У гэтым годзе споўнілася 7 гадоў з дня адкрыцця штогадовага Міжнароднага конкурсу-семінара школьных настаўнікаў у “Артэку” (Крым, Украіна). Ідэя правядзення конкурсу і стварэння Цэнтра параўнальнай адукацыі ў “Артэку” была ўпершыню выказана віцэ-прэзідэнтам Асацыяцыі школьных дырэктараў штата Канэктыкут (ЗША) доктарам Р. Кэралам. Яе творча рэалізавалі Генеральны дырэктар Міжнароднага дзіцячага цэнтра “Артэк” М. Сідоранка і яго намеснік А. Ешкілеў і актыўна падтрымалі педагогі і псіхологі Беларусі, Германіі, Даніі, ЗША, Ізраіля, Кітая, Латвіі, Літвы, Малдовы, Расіі, Украіны, Японіі. Яны распрацавалі свае крытэры ацэнкі педагогічнай працы і сталі прадстаўляць на конкурсе свае краіны.

Мэта конкурсу — выяўляць найбольш эфектыўныя спосабы педагогічнай дзейнасці і садзейнічаць іх распаўсюджванню і ўкараненню ў масавую практыку.

Задачы конкурсу:

- ✦ вывучаць інавацыі ў адукацыі розных краін свету;
- ✦ ажыццяўляць абмен педагогічным вопытам, прадстаўляць аўтарскія праекты, праграмы, тэхналогіі ў галіне адукацыі;
- ✦ арганізоўваць правядзенне даследаванняў праблем навучання і выхавання на розных адукацыйных узроўнях з улікам сучаснай парадыгмы асобна арыентаванай адукацыі;
- ✦ садзейнічаць стварэнню эксперыментальных пляцовак з мэтай праверкі эфектыўнасці тэхналогій навучання і выхавання;
- ✦ ствараць і папаўняць банк і відэатэку лепшых урокаў настаўнікаў розных краін свету.

За 7 гадоў правядзення конкурсу ў ім прынялі ўдзел звыш 300 педагогаў са сваімі вучнямі з Беларусі, Германіі, Казахстана, Латвіі, Малдовы, Расіі, Украіны, Эстоніі.

Сярод іх былі як маладыя настаўнікі, так і настаўнікі з вялікім стажам працы. Яны праводзілі ўрокі па традыцыйных і нетрадыцыйных школьных прадметах і дысцыплінах. Пераможцы (першыя тры месцы) былі ўзнагароджаны грашовымі прэміямі і каштоўнымі прызамі.

У 1999 г. Генеральны дырэктар МДЦ “Артэк” М. Сідоранка прапанаваў пашырыць межы конкурсу і стварыць новую праграму: праводзіць разам з конкурсам школьных настаўнікаў конкурсы прафесарска-выкладчыцкага складу ВНУ, педагогаў дадатковай адукацыі, педагогаў дашкольных адукацыйных устаноў.

У рамках гэтых конкурсаў створана Міжнародная дабрачынная арганізацыя “Адукацыя без межаў”; выдаецца часопіс “Образование без границ”, у якім публікуюцца матэрыялы на рускай, украінскай, англійскай, нямецкай, французскай і іншых мовах; сістэматычна выходзяць зборнікі матэрыялаў з вопыту работы настаўнікаў, выкладчыкаў і педагогаў, што прымаюць удзел у конкурсах; дзейнічае семінарская праграма.

Першы падсеминар VII Міжнароднага конкурсу настаўнікаў пачатковых класаў. Ён праходзіў з 24 верасня па 5 кастрычніка 2002 г. У конкурсе прынялі ўдзел шэсць настаўнікаў пачатковых класаў: Р. Ю. Анахаева (муніцыпальная адукацыйная ўстанова СТТТ № 2, г. Тырнаўз, Рэспуб-

ліка Кабардзіна-Балкарыя); М. Р. Андрэева (дзяржаўная адукацыйная ўстанова школа — дзіцячы сад № 1882, г. Масква, Расія); С. І. Гін (СШ № 51, г. Гомель, Рэспубліка Беларусь); А. М. Загорскі (выканаўчы дырэктар недзяржаўнай адукацыйнай установы поўнай сярэдняй адукацыі “Культуралагічная школа індывідуальнага развіцця “Свята +”, кандыдат педагогічных навук, настаўнік матэматыкі, г. Санкт-Пецярбург, Расія); Н. В. Рубіна (кіраўнік лабараторыі ТРВЗ гімназіі № 17, г. Петразаводск, Рэспубліка Карэлія); В. П. Чванова (СШ № 112, г. Трохгорны Чэлябінскай вобласці, Расія).

У склад журы ўвайшлі М. С. Веджэці — прафесар узроставай псіхалогіі гуманітарнага і медыцынскага факультэтаў Рымскага ўніверсітэта, доктар псіхалогіі; А. І. Савенкаў — прафесар кафедры псіхалогіі развіцця Маскоўскага дзяржаўнага педагогічнага ўніверсітэта, доктар педагогічных навук, доктар псіхалагічных навук, пераможца VI Міжнароднага конкурсу педагогаў (сярод выкладчыкаў ВНУ); А. Я. Саўчанка — віцэ-прэзідэнт Акадэміі педагогічных навук Украіны, доктар педагогічных навук, прафесар; Т. А. Сідарчук — загадчык кафедры педагогічных тэхналогій Ульянаўскага сацыяльна-педагогічнага каледжа, кандыдат педагогічных навук; В. У. Чэчат — прарэктар па навуковай рабоце Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў установы адукацыі “Беларускі дзяржаўны педагогічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”, доктар педагогічных навук, прафесар, акадэмік Акадэміі педагогічных і сацыяльных навук Расіі.

Канкурсанты і іх здабыткі.

М. Р. Андрэева выкладае рускую мову ў пачатковай школе па вучэбна-метадычнаму модулю “Гармонія”, які сфарміраваны на спосабах арганізацыі дзейнасці вучняў. Гэтыя спосабы забяспечваюць вынікі як у засваенні ведаў, фарміраванні ўменняў і навыкаў, так і ў развіцці асобы дзіцяці. Камплект “Гармонія” ўключае прадметы “Матэматыка”, “Чтенье”, “Окружающий мир”, “Труд”, “Русский язык”. Арыгінальныя падручнікі па гэтых прадметах маюць адметныя назвы. Напрыклад, падручнік па рускай мове называецца “К тайнам нашего языка” (аўтары М. С. Салавейчык, Н. С. Кузьменка).

Настаўніца творча прымяняе спосаб пісьма “з акенцамі” для фарміравання арфаграфічнага кантролю і зняцця ў вучняў пачуцця страху перад памылкай.

Тэрмін “арфаграма” ў пачатку навучання не выкарыстоўваецца, а замяняецца выразам “небяспечнае пры пісьме месца”. Калі вучань чуе гэта “месца”, ён пазначае “акенца” для далейшага выбару патрэбнай літары. Як толькі па праграме пройдзена тая ці іншая арфаграма, “акенца” закрываецца і вучань у “небяспечным” месцы слова прымяняе правіла і ўстаўляе патрэбную літару. Правільнае распазнаванне і напісанне арфаграм фарміруе ў дзяцей арфаграфічную зоркасць.

М. Р. Андрэева ўкараніла сістэму работы па стварэнню тэкстаў канкрэтных жанраў, актуальных для практыкі зносінаў: запісак, пісьмаў, віншаванняў, загадак, інструкцый, дзённікавых запісаў, расказаў пра сваё жыццё і да т. п.

Р. Ю. Анахаева прытрымліваецца асобнага канцэптуальнага палажэння аб адукацыі як аб працэсе ўтварэння,

станаўлення, фарміравання асобы чалавека. Гэта адбываецца тады, калі дзіця сутыкаецца з тымі ці іншымі людзьмі — феноменамі культуры.

Настаўніца вучыць дзяцей самаарганізацыі, умению адстойваць свае правы, весці дыялог, паважаць меркаванні іншых, выкарыстоўваць вывучаемы матэрыял пры рашэнні праблем у паўсядзённым жыцці, удзельнічаць у дзелавых гульнях.

А. М. Загорскі, зыходзячы з канцэпцыі вучэбнай дзейнасці Н. Ф. Талызінай, пры рашэнні матэматычных задач творча выкарыстоўвае наступныя вучэбныя дзеянні:

- ✦ лінгвістычны аналіз;
- ✦ перавод тэксту на матэматычную мадэль;
- ✦ узыходны і сыходны аналізы тэксту;
- ✦ перавод знакава-сімвалічнай мадэлі на арфаграфічную;
- ✦ крытычнае асэнсаванне атрыманага адказу;
- ✦ матэматычную выгаду.

Па меркаванню настаўніка, недаацэнка ролі моўных фактаў можа прывесці да некарэктна пастаўленай, незразумелай, двухсэнсавай задачы і выклікаць у дзяцей адмоўнае стаўленне да яе. Вось чаму настаўнік матэматыкі выступае ў дзвюх ролях — матэматыка і лінгвіста. Напрыклад, прааналізуем наступную задачу:

“Сума двух лікаў — 21. Дзве пятыя аднаго ліку і дзве трэці другога роўны 10. Знайсці гэтыя лікі”.

Тут выклікае неразуменне ўжыванне злучніка “і”. Як яго разумець? Ці гэта — дзве пятыя аднаго ліку роўны 10 (тады “і” выступае як аналаг лагічнай кан’юнкцыі), ці сума дзвюх пятаў аднаго і дзвюх трэціх другога лікаў роўны 10 (тады “і” — моўны аналаг аперацыі складання). Умова задачы, такім чынам, утрымлівае супярэчнасць.

Пры лінгвістычным аналізе выкарыстоўваюцца вучэбныя аперацыі: марфалагічны аналіз, сінтаксічны (прэдыкатыўны) аналіз словазлучэнняў, лексічны аналіз тэксту ўвогуле. Яны дапамагаюць успрыняццю паняццёвага зместу задачы.

В. П. Чванова разам з вучнямі складае інфармацыйныя блокі, кваліфікуючы веды па той ці іншай арфаграме. Гэта дазваляе пазбегнуць механічнага завучвання правіл. Складанне блокаў ажыццяўляецца па этапах на працягу ўсяго навучання ў пачатковай школе.

Штогод новыя імёны папаўняюць спісы ўдзельнікаў конкурсу. Тым, хто жадае паспрабаваць свае сілы ў творчых паядынках на артэкаўскіх пляцоўках, прапануем пазнаёміцца з праграмай правядзення конкурсу.

В. У. ЧЗЧАТ,
доктар педагогічных навук, прафесар.

На здымку: удзельнікі Міжнароднага конкурсу педагогаў. Другі рад (злева направа): трэцяя — В. П. Чванова, пятая — Р. Ю. Анахаева, шостая — С. І. Гін, дзевятая — М. Р. Андрэева, дзесятая — Н. В. Рубіна; трэці рад (злева направа): сёмы — А. М. Загорскі.

Положение о Международном конкурсе школьных учителей

Конкурс проходит ежегодно с октября по май и разделен на 4 тематических подсеминара.

В конкурсе может принять участие практикующий учитель со своим классом или группой детей школы (не менее 10 чел., III — XI кл.).

Для участия необходимо: отправить в адрес оргкомитета конкурса заявку-анкету; изыскать возможность для приобретения детских путевок в МДЦ “Артек” на 12 дней (стоимость одной путевки — от 120 у. е. в зависимости от времени года).

Конкурсная программа

На конкурсе учитель представляет:

2 урока со своими учениками и 1 урок с детьми Артековской средней школы в соответствии с программами обучения конкретной группы;

авторский педагогический вечер (до 45 мин.), темой которого может быть или личный педагогический опыт, или самостоятельно разработанная программа, или проблема, над которой учитель работает;

письменную творческую работу на педагогическую тему (не более 5 машинописных страниц) в печатном виде, желательно на дискете.

Работа жюри

На конкурсе работает жюри, в состав которого входят признанные ученые международного уровня. Они оценивают: все уроки учителя; авторский педагогический вечер; письменную творческую работу; самоанализ урока.

Семинарская программа

В ходе конкурса предполагается проведение тематических и технологических семинаров, лекций членов жюри, “круглых столов” по проблемам современного образования. По итогам участия в семинарской программе участники конкурса получают документ о прохождении курсов повышения квалификации.

Дополнительная программа

Питание и проживание учителя в течение всего конкурса обеспечивается за счет МДЦ “Артек”. Дети, приехавшие с учителем на конкурс, становятся участниками программы артековской смены.

Подведение итогов конкурса

Финал конкурса, на который приглашаются конкурсанты, набравшие наибольшее количество баллов, проходит ежегодно в мае. Участник финала проводит экспресс-урок на тему “Заключительный урок года” (15 — 20 мин.) и делает его анализ (7 мин.). Победителям присуждается приз конкурса “Хрустальный глобус” и денежная премия (за первое место — 5000 долларов).